

دو تا ۱۳۹	عهد عتیق ۲
	منشاء عهد عتیق - قسمت ۲
T = معلم ۱ (تعلیم توسط معلم ۱)	

(T) به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " خوش آمدید . در این مجموعه آموزشی فرصت خواهید داشت تا شناختن کتاب مقدس را یاد بگیرید . در حالیکه به این برنامه گوش می دهید در یک دفترچه ، یادداشت بردارید و یا برنامه را ضبط کنید .

در ابتدا یاد می گیریم که چگونه تا به زمان اختراع صنعت چاپ رونوشت اسناد اصلی تهیه و منتقل می شد . دوم . در مورد نخستین ترجمه های عبری عهد عتیق یاد خواهیم گرفت . سوم . در مورد کانون عهد عتیق یاد می گیریم یعنی فهرست کتب مقدس عهد عتیق که الهامی و معتبر بودن آنها واقعا پذیرفته شده است .
تعلیم امروز این است: منشاء عهد عتیق - قسمت ۲ . هفته گذشته به ۵ نکته اشاره شد . امروز به بقیه نکات توجه میکنیم .

نکته ۶ . انتقال رونوشت اسناد عهد عتیق .

اول . نسخه های دست نویس عبری عهد عتیق .

مکاشفه اصلی چگونه می توانست از خدا به نسلی دیگر و نسل های بعدی منتقل شود ؟ تقریباً تمام کتابهای عهد عتیق به زبان عبرانی نوشته می شدند . یک سند دست نوشته به زبان عبرانی " نسخه خطی عبرانی " نامیده می شود و متن عبری که امروزه در اختیار داریم " متن ماسوری " نامیده می شود که در عرض بیش از ۲۰۰۰ سال از طریق رو نوشت های دست نویس به ما منتقل شده است .

هفته گذشته یاد گرفتیم که اولین کتابهای عهد عتیق مربوط به ۱۹۰۰ قبل از میلاد و آخرین آنها مربوط به ۴۰۰ قبل از میلاد است . در آن روزها که دستگاه چاپ وجود نداشت ، کتابها را با دست می نوشتند و چند سال بعد از استفاده ، این اسناد دست نویس کم کم پاره و یا آنقدر کهنه می شدند که نمی شد از آنها استفاده کرد . به همین خاطر مردم به دقت از روی اسناد اصلی با دست رونویسی می کردند . بعد از چند سال استفاده بیشتر این رو نوشته های دست نویس هم بسیار کهنه و غیر قابل استفاده می شد . پس باز هم از روی این رونوشت های قدیمی ، رونوشت های دست نویس جدیدی آماده می کردند و غیره .
ما دیگر این اسناد اصلی و مصون از خطای کتابهای مختلف عهد عتیق را در اختیار نداریم . نخستین نسخه های عبری که برای ما به جا مانده در بعضی موارد بیش از هزار سال به زمان نگارش اصلی آنها نزدیک نمی شوند .

دوم . نسخه های خطی عهد عتیق قبل از دوران مسیحی .

مهمترین نسخه های خطی که از قبل از دوران مسیحیت در اختیار داریم بخشی از " طومارهای دریای مرده " بودند . در ۱۹۴۷ هزاران تکه از نسخه های خطی عبری کشف گردید که در یک غار در بیابانی خشک در نزدیکی عمران فلسطین پنهان شده بودند . در حدود ۴۰۰۰۰ تکه به دقت به هم وصل گردید و ۵۰۰ طومار ساخته شد . مهمترین طومارها ، هر دو نسخه های خطی عبری کتاب اشعیا بودند . اولین قسمت که " طومارهای دریای مرده " نامیده شد رونوشت کاملی از کتاب اشعیا بوده که تاریخ آن ۱۲۵ قبل از میلاد تعیین شد . دومین نسخه که " طومار دانشگاه عبرانی اشعیا " نامیده شد شامل بخش بزرگی از کتاب اشعیا یعنی فصلهای ۴۴ - ۶۶ بود و تاریخ آن ۵۰ قبل از میلاد تعیین شد .

وقتی ما متن عبری که امروزه در اختیار داریم با این دو طومار قدیمی اشعیا مقایسه می کنیم باید نتیجه بگیریم که نسخه های خطی عهد عتیق در طی قرنها ، بسیار دقیق به ما منتقل شده اند . متن عبری که ما امروزه در اختیار داریم بسیار دقیق است .

سوم . رونویسی وفادارانه از نسخه های خطی عهد عتیق .

برای اطمینان از رو نویسی و انتقال وفادارانه کتاب های اصلی کتاب مقدس چه کاری انجام می شد که امروزه ما می توانیم به کلام خدا اطمینان داشته باشیم ؟

طی قرنها ، سه گروه از مردم در انتقال وفادارانه متن عبری دخالت داشتند . یعنی " سوفریم " ، " تلمودیهستها " ، و " ماسورتها " . گروه اول . سوفریم . رتبه ای بود در میان کاتبان و معلمین شریعت که از زمان عزرا کاتب حدود ۴۵۷ قبل از میلاد تا حدوداً ۲۰۰ میلادی وجود داشت . در عزرا ۷: ۶ ، ۱۰ می خوانیم ، " عزرا از علمای دین یهود بود و کتاب تورات را که خداوند به وسیله موسی به قوم اسرائیل داده بود خوب می دانست . " عزرا زندگی خود را وقف مطالعه تورات و بکار بستن دستورات آن و تعلیم احکامش به مردم اسرائیل نموده بود . " و در نحما ۸: ۱۳ می خوانیم که چطور سران خانواده ها همراه با کاهنین و لایوان در اطراف عزرا کاتب جمع شدند تا به کلام شریعت گوش دهند . به مدت ۶۰۰ سال آنها رسماً انجمن نشر کتاب مقدس آن زمان بودند . موفقیت بزرگ آنها استاندارد کردن یک متن اصیل عبری کتاب مقدس بود . آنها تحقیق می کردند که تمام رونوشت های دست نویس یک کتاب عهد عتیق با متن استاندارد شده منطبق باشد . از حدود ۱۰۰ قبل از میلاد تمام آیات ، تمام کلمات و همه حروف (حروف بیصدا) هر کتاب عهد عتیق را نوشته و برای توجه ، این ویژگیها را در انتهای هر کتاب می نوشتند . بدین ترتیب هر کس می توانست بررسی کند که آیا رونوشت کاملی از عهد عتیق را پیش رو دارد یا رو نوشتی ناقص .
گروه دوم . تلمودیهست ها . منتقل کننده های تفسیر کتابهای عهد عتیق بودند . آنها بین ۱۰۰ قبل از میلاد تا ۵۰۰ میلادی

وجود داشتند به مدت ۶۰۰ سال سنن شفاهی را حفظ کرده و سنن مکتوب مربوط به تفسیر کتابهای عهد عتیق را منتقل می کردند . این سنت ها شامل تفسیر کتاب های عهد عتیق و جزئیات فرهنگ عامه ، زندگی نامه ها و موعظه های مختلف بود .

اغلب عناصر آن عملی و سئوالات قانونی و یا جزئیات پیچیده موضوعات سنتی بود. اکثر این سنت ها در سه مجموعه به نامهای "میدرش"، "تلمود" و "توسفتا" نگهداری شده اند. این مجموعه ها مهم هستند چون شامل نقل قولهایی از کتاب های عهدعتیق هستند. این نقل قولها به ما کمک می کنند که بفهمیم متن عبری که امروز در اختیار داریم بسیار صحیح است. انتقال دست به دست آن در طی سالها متن عبری را تغییر نداده است.

گروه سوم. ماسورتها. محققینی بودند که شکل نهایی متن عبری کتاب های عهدعتیق را ارائه میکردند. بین ۵۰۰ و ۹۵۰ میلادی فعالیت داشتند. همانطور که قبلا گفتیم تمام کتابهای اصلی عهدعتیق به زبان عبری نوشته شده بودند. نسخه های عبرانی در اصل فقط متشکل از ۲۲ حرف بودند که همه آنها بی صدا بود. وقتی متن عبری خوانده می شد صداها به صورت ذهنی اضافه می گردید. فقط بعد از ۵۰۰ میلادی بود که "عربها" اضافه شد و صداها بوجود آمد. ماسورتها از سوفریم، متنی عبری بدست آوردند که فقط با این ۲۲ حرف بی صدا نوشته شده بود و آنها با "نشانه ها" حروف صدا دار را قرار دادند. بدین ترتیب به هر واژه عبری تلفظ صحیح و شکل دستوری آن اضافه شد. آنها خود را متعهد حفاظت دقیق از کتابهای عبری عهدعتیق میدانستند. بسیار سخت کوش بودند و خود را وقف حفاظت دقیق کتابهای عبری عهدعتیق میساختند. با تلاش برای حفاظت از سایر آثار ادبی قدیمی و مذهبی دنیا در تاریخ تمدن بشر، آنها آنقدر نسبت به کارشان با وجدان بودند که حتی جرات نمی کردند اصطلاحات ساده ای در متن ایجاد کنند بلکه متن مناسب عبری قدیم را دست به دست به طور دقیق به ما رساندند.

نتیجه: رونویسی و انتقال وفادارانه اصل کتاب مقدس با تعیین متن استاندارد شده، با شمارش آیات کلمات و حروف و با جلوگیری از هر نوع تغییر در متن تضمین گردید.

چهارم. نسخه های خطی عهدعتیق بعد از دوران مسیحیت. مهمترین نسخه های عبری عهدعتیق که امروزه در اختیار داریم عبارتند از: یک نسخه به تاریخ ۸۵۰ میلادی که شامل پنج کتاب شریعت است. (کدکس اصلی موزه بریتانیا). یک نسخه به تاریخ ۸۹۵ میلادی که شامل کتابهای تاریخی و کتابهای نبوتی است. (کدکس Cairensis). یک دست نوشته به تاریخ ۱۰۱۰ میلادی که شامل کل عهدعتیق است (کدکس B aby lonicus petropolitanus). این دست نوشته آخر اساس متن عبری که امروزه استفاده می کنیم را تشکیل می دهد (یعنی کتاب مقدس عبری Kittel). تمام ترجمه های کتاب مقدس به سایر زبانهای جهان بر اساس این دست نوشته قرار دارد.

نتیجه. به دلیل امانت داری انسانی که رونوشت کتابهای عهدعتیق عبری را در طی قرنها به دست ما رسانده اند امروزه ما دقیق ترین عهدعتیق عبری ممکن را در اختیار داریم.

نکته ۷. نخستین ترجمه های اسناد عهدعتیق.

چرا نخستین ترجمه های کتابهای عهدعتیق مهم هستند؟

اول. ترجمه کلدانی عهدعتیق عبری.

در طی تبعید یهودیان به بابل بین ۵۸۶ و ۵۱۶ قبل از میلاد عهدعتیق به زبان کلدانی که زبان امپراطوری بابل بود ترجمه شد. این ترجمه ها مهم هستند چون مربوط به بیش از ۵۰۰ سال قبل از میلاد مسیح می شوند. این ترجمه ها به ما کمک می کنند بفهمیم که متن اصلی عبری ای که اساس این ترجمه ها بر آنها قرار داشتند، کاملا صحیح بود.

دوم. ترجمه یونانی عهدعتیق عبری. بین ۲۵۰ و ۱۵۰ سال قبل از میلاد، عهدعتیق در اسکندریه مصر به زبان یونانی ترجمه شد. این کار به خاطر یهودیان یونانی زبانی انجام شد که در مصر زندگی می کردند و عبری نمی دانستند. پنج کتاب شریعت، کتابهای تاریخی و مزامیر بسیار دقیق ترجمه شدند. اما کتابهای نبوتی و سایر کتابهای شعری بسیار آزادانه ترجمه شدند و گر چه اغلب از واژه های متفاوتی استفاده شد اما معنی متن تغییر نیافت. در طی زمان عیسی و رسولان، زبان یونانی مهمترین زبان بخش شرقی امپراطوری روم بود. عیسی و رسولان هم از عهدعتیق عبری و هم یونانی در کتابهای عهد جدید استفاده کرده اند.

سوم. سایر ترجمه های عهدعتیق عبری.

عهدعتیق همچنین به سایر زبانها مانند لاتین، زبان امپراطوری روم غربی، سوریه ای یکی از زبانهای امپراطوری روم شرقی و قبطی، زبان مصری ترجمه شده است.

نکته ۸. کانون یا فهرست کتابهای عهدعتیق.

اول. شریعت و انبیاء آن با نخستین آمدن عیسی مسیح خاتمه یافتند. عیسی مسیح می گوید که شریعت و زمان نبوت انبیاء عهدعتیق تا به زمان یحیی به طول کشید. (متی ۱۱: ۱۳). او می گوید خودش آمد تا شریعت و نوشته های انبیاء را به انجام رساند (متی ۵: ۱۷). او تمام آنچه را که در کتاب عهدعتیق در ارتباط با او گفته شده بود به شاگردانش توضیح داد (لوقا ۲۴: ۲۷). او همچنین به وضوح به شاگردانش تعلیم داد که عیسی مسیح نبی اعظم و آخرین نبی است. (اعمال ۳: ۲۲ - ۲۶ و عبرانیان ۱: ۱-۲). پس بعد از نخستین آمدن عیسی مسیح دیگر به وجود وکیل مدافع الهی مانند موسی و یا نبی ای الهی مانند انبیاء عهدعتیق احتیاجی نیست. بعد از نخستین آمدن عیسی مسیح هر کس که خود را نبی بخواند نبی ای از طرف خدای زنده نیست چون او سخنگوی الهام یافته خدای زنده نمی باشد. شریعت و آمدن انبیاء با نخستین آمدن عیسی مسیح خاتمه یافت.

دوم. کتابهایی که واقعا متعلق به عهدعتیق هستند. چرا عهدعتیق دارای ۳۹ کتاب است؟

عهد عتیق دارای ۳۹ کتاب است چون این کتابها مدعی اقتدار الهی می باشند. کتابهای عهد عتیق به وضوح می گویند که از جانب خدا الهام شده اند. خود خدا، سخنگوی آن کلمات بوده و به نویسندگان فرمان داده تا آنها را در کتاب ثبت کنند. خود نویسندگان کتاب مقدس قبول دارند که مؤلف کتاب، خدا است چون بارها و بارها از عبارت "خداوند می گوید" استفاده می کنند و کتابهای تاریخی کتاب مقدس نشان می دهند که کتابهای عهد عتیق توسط ایمانداران وفادار بلا فاصله بعد از آگاهی از وجود آنها به رسمیت شناخته شده و مورد پذیرش واقع شدند.

کتابهایی که واقعا متعلق به عهد عتیق به حساب می آیند را کتابهای "کانونی" می نامند. کلمه "کانون" به معنی نی راست یا خط کش است که به عنوان چوب اندازه گیری استفاده می شدند. در ارتباط با ادبیات، واژه کانون به معنی فهرست کتبی است که دارای معیار الهام و اقتدار می باشد.

یهودیان در طی قرنها، کلیسای مسیحی که توسط رسولان بنیانگذاری شد و کلیسای مسیحی بعد از اصلاحات همگی همین ۳۹ کتاب عهد عتیق را کانونی می دانستند یعنی از نظر تعلیم نحوه زندگی و آنچه تمام انسانها باید به آنها ایمان بیاورند، الهام خدا و دارای اقتدار الهی است.

سوم. تقسیم بندی کتابهای عهد عتیق. این کتاب چگونه در عهد عتیق تقسیم بندی شدند؟

کتاب مقدس عبری جدید به سه قسمت تقسیم شده است: "شریعت"، "انبیاء" و نوشته ها. يك سند عبری مربوط به ۱۳۰ قبل از میلاد (Ecclesiasticus) از سه تقسیم بندی اصلی عهد عتیق سخن می گوید یعنی "شریعت"، انبیاء و کتابهای سایرینی که از انبیاء پیروی می کردند.

حدود ۳۰ میلادی عیسی در لوقا ۲۴: ۴۴ می گوید، "هرچه که در تورات موسی و کتابهای انبیاء و زبور داود درباره من نوشته شده است همه باید عملی شود" پس عیسی می دانست که عهد عتیق به سه بخش تقسیم شده بود. علاوه بر مزامیر در عهد عتیق، از سایر کتابهایی نیز که به نوشته ها تعلق داشتند نیز به عنوان کلام خدا استفاده شده است. در متی ۲۴: ۳۰ از دانیال و در عبرانیان ۱۲: ۵ - ۶ از امثال استفاده شده است و در متی ۵: ۳۵ تلویحا به مرثی اشاره شده است.

در حدود ۹۰ میلادی یکی از نویسندگان مشهور یهودی بنام فلاویوس یوسفوس در مورد کانون یا فهرست ثابت کتابهای عهد عتیق نوشت که آنها دارای الهام و اقتدار الهی هستند. او می گوید، "ما دارای دهها هزار کتاب که با یکدیگر ضد و نقیض باشند نیستیم بلکه فقط ۲۲ کتاب در اختیار داریم که وقایع در آنها ثبت شده اند و مردم به درستی به الهی بودن آنان ایمان دارند." او اشاره می کند که شریعت شامل ۵ کتاب موسی، انبیاء شامل ۱۳ کتاب و ۴ کتاب دیگر شامل سرود و حکمت عملی است که مردم را در زندگی راهنمایی می کنند. او می گوید که دوران جانشینی انبیاء در دوران پادشاهی خشایارشا به پایان رسید که ۴۲۴ قبل از میلاد وفات یافت. بالاخره می گوید از آن زمان به بعد "هیچکس جرأت نکرده که به آنها چیزی اضافه یا از آنها چیزی کم کند و یا آن ها را تغییر دهد".

مانند سایر یهودیان زمان او، فلاویوس یوسفوس داوران و روت، دو کتاب سموئیل، دو کتاب پادشاهان، دو کتاب تواریخ، عزرا و نحمیا، ارمیا و مرثی ارمیا و بالاخره دوازده کتاب انبیاء کوچک را به صورت يك کتاب در نظر می گرفت. پس فلاویوس یوسفوس به سه نکته مهم اشاره می کند.

يك. کتابهای کانونی همان ۳۹ کتابی هستند که ما امروزه در اختیار داریم.

دو. بعد از زمان ملاکی نبی در ۴۳۵ قبل از میلاد هیچ کتاب کانونی دیگری نوشته نشده است.

سه. هیچ قسمت دیگری تا به حال به این کتابها ی کانونی موجود اضافه نشده است. پس بی شك بیش از ۴۰۰ سال قبل از میلاد فهرست ۳۹ کتاب عهد عتیق به صورت ثابت و به عنوان تنها کتابهای الهامی و مقتدر عهد عتیق تعیین گردیدند.

چهارم. کتابهایی که متعلق به عهد عتیق نیستند. ۱۴ کتابی که "کتابهای آپوکریفا" نامیده می شوند و در کتاب مقدس جدید کاتولیک رومی وجود دارند در واقع به اصل کتاب مقدس تعلق ندارند. عیسی و شاگردانش تقریباً از هر ۳۹ کتاب عهد عتیق نقل قول کرده اند اما حتی یکبار از کتابهای آپوکریفا نقل قولی نشده است.

بسیار دیر و آنهم در سال ۱۵۴۶ میلادی کتابهای آپوکریفا، رسماً از طریق کلیسای کاتولیک رومی به عنوان قسمتی از کانون آنها پذیرفته شدند حتی بعد از آنهم بسیاری از محققین کاتولیک رومی با این کتابهای اضافه شده مخالفت کردند پس باید نتیجه گیری کنیم که کتابهای آپوکریفای کتاب مقدس کاتولیک رومی متعلق به اصل کتاب مقدس نیستند آنها الهامی و دارای اقتدار الهی نیستند.

پنجم. تنها امتحان واقعی برای تعیین اینکه کتابی به عهد عتیق تعلق دارد یا خیر. مسیحیان چطور فهمیدند که کتابی به

فهرست عهد عتیق تعلق دارد یا خیر؟ در دوم پطرس ۱: ۲۰ - ۲۱ می خوانیم، "این را بدانید که هیچیک از پیشگویی های کتاب آسمانی، از فکر خود انبیاء تراوش نکرده، بلکه روح القدس در وجود این مردان خدا قرار می گرفت و حقیقت را به ایشان عطا می کرد تا باز گو نمایند." در دوم تیموتائوس ۳: ۱۶ می خوانیم، "در واقع تمام قسمتهای کتاب مقدس را خدا الهام فرموده است. از این جهت برای ما بسیار مفید می باشد زیرا کارهای درست را به ما می آموزد، اعمال نادرست را مورد سرزنش قرار می دهد و اصلاح می کند و ما را به سوی زندگی خدا پسندانه هدایت می نماید. کتاب مقدس بوضوح می گوید که این خدا یعنی روح القدس است که کتابهای کتاب مقدس را الهام کرده است پس واضح است که فقط با الهام روح القدس است که يك کتاب به عنوان قسمتی از کانون یا فهرست کتابهای کتاب مقدس پذیرفته می شود به این معنی که برای زندگی و آموزه های صحیح دارای الهام الهی و اقتدار هستند. روح القدس باعث شد که نویسندگان اصلی کلام خدا را از زمان خلقت و تا آمدن عیسی مسیح در عهد عتیق بنویسند، بدون اینکه با هم تناقضی داشته باشند. روح القدس باعث شد تمام کتابهای کتاب مقدس توسط ایمانداران به عیسی مسیح در سرتاسر جهان خوانده شوند، به آنها ایمان آورده شود و از آن اطاعت کنند. روح القدس از کتابهای کتاب مقدس برای تولد تازه مردم استفاده می کند و کاری می کند که آنها بیشتر و بیشتر به شباهت مسیح موعود یعنی

عیسی مسیح در بیابان در بیابان . روح القدس کاری می کند که آنها عمیقاً متقاعد شوند که کتاب مقدس مکاشفه خدا است درباره آنچه مردم باید ایمان بیاورند و آنطور که باید زندگی کنند .

هیچ انسانی و یا هیچ شورای انسانی تا به حال نتوانسته تصمیم بگیرد که آیا يك كتاب خاص كتاب مقدس برای آموزش صحیح و زندگی انسانها دارای الهام و اقتدار الهی است . تنها کاری که يك شورای انسانی می تواند انجام دهد تشخیص کیفیت است که توسط خود خدا به آن کتاب منتقل شده و نشان می دهد الهامی است . وقتی کودکی والدین خود را از بین چندین انسان بالغ تشخیص دهد نمی تواند با این کار خود کیفیت جدیدی را به والدین خود منتقل کند . او فقط قادر به تشخیص رابطه ای است که قبلاً وجود داشته است . همین در مورد کانون یا فهرست کتابهای مرجع کتاب مقدس که توسط اولین شورای مسیحی تعیین شدند صدق می کند . شورای مسیحی نمی توانستند الهام الهی و اعتبار را حتی به يك صفحه از کتاب مقدس منتقل کنند . آنها فقط الهام و اقتدار این اسناد مذهبی را تشخیص و تائید کردند الهام و اقتداری که در زمان نگارش آنها وجود داشت . بدین ترتیب شورای اولیه مسیحی ، سایر کتبی را که الهامی و معتبر بودن آنها به اشتباه تائید شده بودند ، رد کردند .

تکلیف برای هفته آینده

اول . متعهد شوید که تمام عهد عتیق را بخوانید . در طی هفته آینده ، پیدایش فصلهای ۲۶ - ۵۰ را بخوانید . هفته آینده کتاب پیدایش را معرفی خواهیم کرد .

دوم . کتابهای دستور عمل " بروید و کلیسای مسیح را بنا کنید " را ملاحظه کرده و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید .

سوم . هر شنبه تا چهار شنبه به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " گوش کنید .